

Prieskum zverejnených cien a cenníkov za neregulovanú dodávku elektriny a plynu pre koncových odberateľov v SR a okolitých krajinách

ÚRSO

22.5.2023

ÚRSO (ďalej len „úrad“) vykonal v dňoch 1. - 10.5.2023 prieskum cien za dodávku elektriny a zemného plynu (ďalej len „plyn“), ktoré nepodliehajú cenovej regulácii zo strany úradu (ďalej len „neregulovaná dodávka“) pre koncových odberateľov elektriny a plynu v SR. Zároveň úrad preskúmal verejne dostupné ceny a cenníky za neregulovanú dodávku elektriny a plynu v okolitých krajinách, t.j. Česká republika (CZ), Rakúsko (AT) a Nemecko (DE).

Úrad sa zameril na ceny pre koncových odberateľov elektriny a plynu v segmente menších a stredných odberateľov s ročnou spotrebou elektriny od 30MWh a plynu od 100 MWh. Sem patria mnohé podnikateľské a nepodnikateľské subjekty (organizácie, verejné a neverejné inštitúcie,...), ktoré nakupujú elektrinu a plyn od dodávateľov na neregulovanom trhu na základe zmluvy o dodávke elektriny alebo plynu s cenou nepodliehajúcej cenovej regulácii zo strany úradu.

Tento odberateľský segment je podľa názoru úradu jedným z najviac exponovaných voči riziku extrémneho nárastu nákladov na zabezpečenie energií počas stále pretrvávajúcej krízy, keďže odberatelia čelia, okrem nárastov cien energií, aj výzvam súvisiacich s ich vlastnou činnosťou v ekonomickom prostredí aktuálne poznačenom vysokou mierou inflácie, či už sa jedná o podnikanie, verejnú správu alebo poskytovanie služieb vo verejnom záujme. Títo odberatelia zväčša nemajú odborné kapacity na dôsledné preskúmavanie podmienok na trhu s energiami, sú vystavení volatilita a neistotám prevládajúcich na trhoch s energiami, a prirodzene hľadajú pomoc a podporu či už zo strany štátu alebo u odborných poradcov alebo iných účastníkov energetického trhu.

Mimoriadne opatrenia štátnych orgánov SR a európskych inštitúcií vytvorili rámec pomoci odberateľom energií na zmiernenie dopadov energetickej krízy. Vláda SR prijala viacero opatrení v režime krízovej regulácie podľa § 16a zákona č. 250/2012 Z.z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov, na základe ktorých stanovila mimoriadne cenové stropy energií a vytvorila rozsiahle kompenzačné mechanizmy na úhradu zvýšených nákladov na energie pre koncových odberateľov energií. Uvedené opatrenia zmrazili koncové ceny energií pre všetky domácnosti ako aj vybrané skupiny zraniteľných odberateľov pre celý rok 2023 a zásadne napomohli ostatným odberateľom - podnikateľským a nepodnikateľským subjektom - zvládnuť energetickú krízu v úvode roka 2023. Nedávne predĺženie kompenzačných energetických schém na druhý a tretí kvartál roka 2023 ďalej napomôže týmto odberateľom zvládať zvýšené náklady na energie aj v nasledujúcich mesiacoch.

V súčasnosti evidujeme klesajúce trhové ceny energií, čo vytvára predpoklady na obnovenie efektívneho trhu s energiami a zníženie rozsahu mimoriadnych opatrení štátu. Z pohľadu

úradu jedným z kľúčových predpokladov na posilnenie efektívnej súťaže na trhu s energiami je existencia transparentných a konkurenčných cenových ponúk dodávateľov, ktoré umožnia koncovým odberateľom na neregulovanom trhu s energiami sa dostatočne zorientovať vo výhodnosti ponúkaných produktov a v prípade nespokojnosti s existujúcim dodávateľom mať dostatočnú možnosť výberu. Efektívna konkurencia medzi dodávateľmi má umožniť všetkým koncovým odberateľom benefitovať z klesajúcich cien energií a podporiť udržateľnosť ich podnikateľských a nepodnikateľských činností.

Úrad však eviduje pomerne malú „pružnosť“ cien a cenníkov za neregulovanú dodávku elektriny a plynu pre odberateľov v SR v nadväznosti na klesajúce trhové ceny energií. Aktualizácia verejne dostupných cenníkov za neregulovanú dodávku elektriny a plynu je z pohľadu úradu nedostatočná a úroveň ponúkaných cien je pomerne vysoká v porovnaní s prevládajúcimi trhovými cenami ako aj s cenami neregulovanej dodávky elektriny a plynu v okolitých krajinách. To vytvára otázky o cenových politikách dodávateľov energií, intenzite konkurenčného prostredia na trhu dodávky elektriny a plynu, a tiež o možných rizikách pre nastavenie kompenzačných mechanizmov pre tento odberateľský segment. Z tohoto dôvodu úrad vykonal podrobný prieskum zverejnených cien a cenníkov neregulovanej dodávky elektriny a plynu v SR a porovnal ich s verejne dostupnými cenami a cenníkmi za neregulovanú dodávku elektriny a plynu v okolitých krajinách (CZ, AT, DE)

Kľúčové zistenia prieskumu:

- **Nedostatočné zverejňovanie a aktualizácia cenníkov neregulovanej dodávky elektriny a plynu**

Na maloobchodnom trhu s elektrinou a plynom naďalej prevláda nedostatočná informovanosť odberateľov o cenách a cenníkoch za neregulovanú dodávku elektriny a plynu. Pomerne veľká časť dodávateľov, súhrnne s takmer polovicou trhového podielu, nemá zverejnené cenníky na svojich webových sídlach a odberatelia sa musia dotazovať u dodávateľov ohľadne cenovej ponuky. Ostatní dodávatelia zverejňujú cenníky za neregulovanú dodávku elektriny a plynu na svojich webových sídlach. V porovnaní s marcovým prieskumom úradu (Úrad vykonal v dňoch 10. - 24.03.2023 prieskum zverejnených cenníkov za dodávku elektriny a plynu pre koncových odberateľov mimo kategórie domácnosti u najväčších dodávateľov v SR¹) viacerí dodávatelia pristúpili v posledných týždňoch k aktualizácii zverejnených cenníkov. Prehľad stavu zverejňovania a termínov aktualizácie cenníkov za neregulovanú dodávku elektriny a plynu u najväčších dodávateľov elektriny a plynu v SR v priebehu roka 2023 je v nasledovnej tabuľke:

---

¹) <https://www.urso.gov.sk/prieskum-urso-slovensky-trh-dodavky-elektriny-a-plynu-aktualne-indikuje-znamky-nedostatocnej-konkurencie-medzi-dodavatelmi-s-negativnymi-dosledkami-na-odberatelov-a-s-rizikami-pre-zdroje-statneho-rozpoctu-pri-kompenzaciach/>

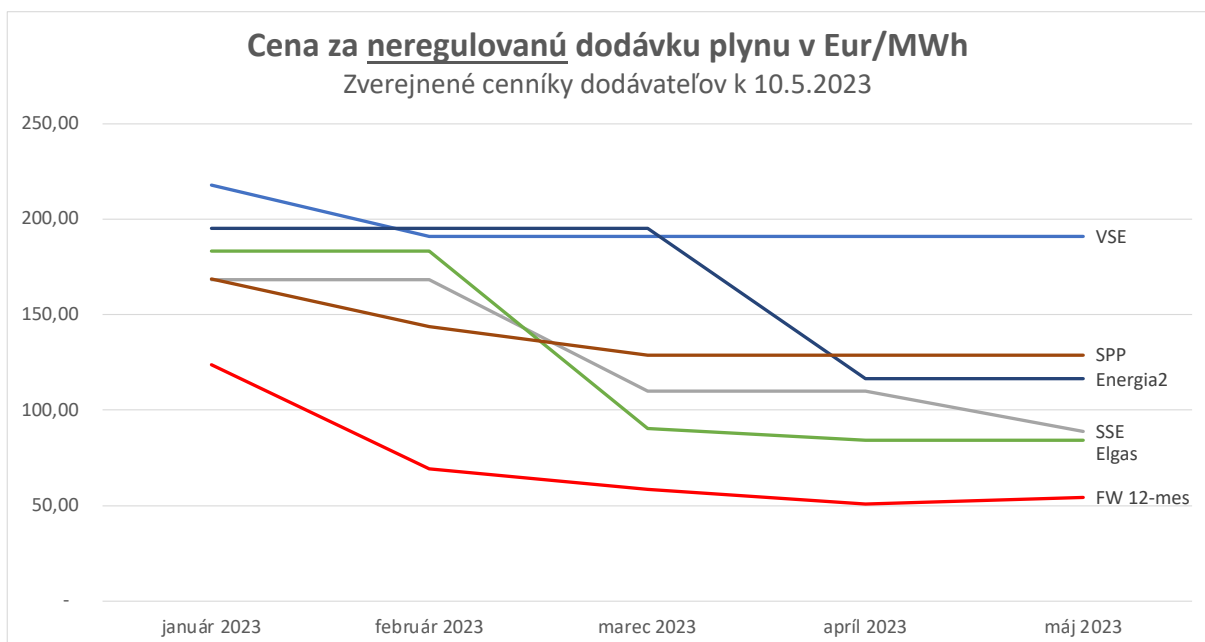
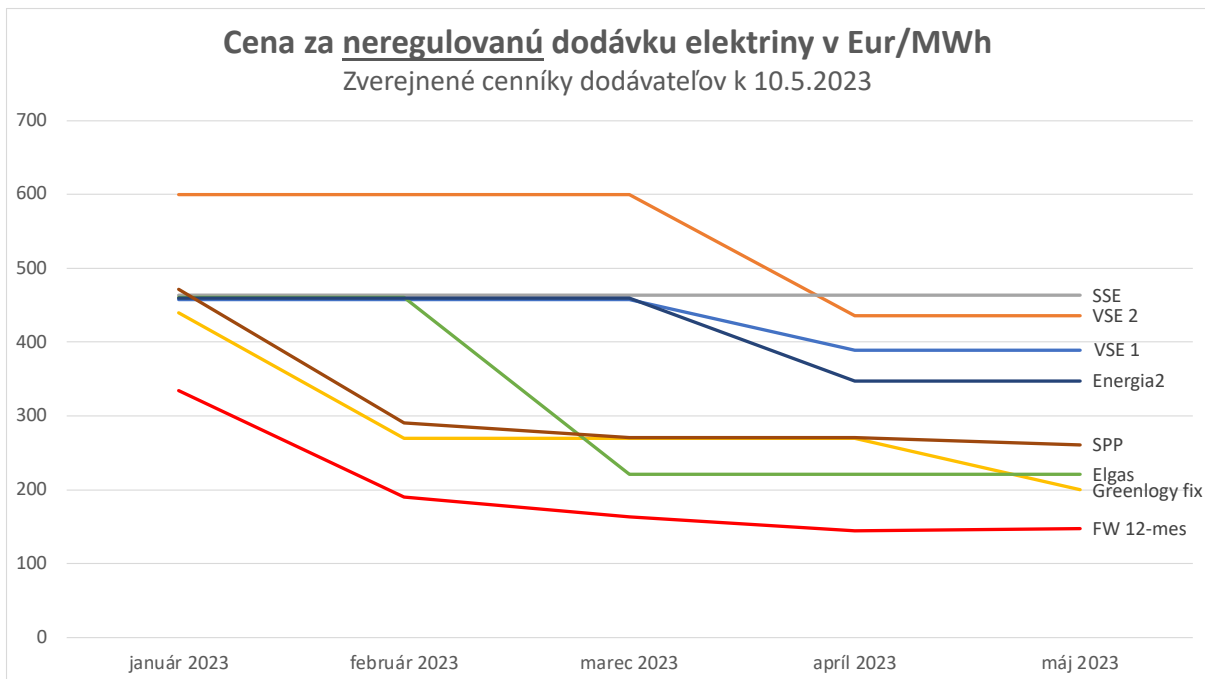
Neregulovaná dodávka	Elektrina	Zemný plyn
ZSE Energia a.s. (ZSE)	cenníky nezvereňuje	cenníky nezvereňuje
Stredoslovenská energetika a.s. (SSE)	1.1.2023	1.1., 1.3. a 1.5.2023
Východoslovenská energetika a.s. (VSE)	1.1.a 1.4.2023	1.1.a 1.2.2023
Slovenský plynárenský priemysel a.s. (SPP)	1.1., 1.2., 1.3. a 1.5.2023	1.1., 1.2 a 1.3.2023

V tomto odberateľskom segmente, kde sa jedná o tisíce malých a stredných subjektov s pomerne štandardizovaným odberateľským profilom, podľa názoru úradu, by mali byť cenníky za dodávku elektriny a plynu štandardne zverejňované a verejne prístupné. Na základe verejne prístupných cenníkov by si odberatelia mohli urobiť prehľad a porovnanie cenových ponúk u jednotlivých dodávateľov a o ich aktuálnych zmluvných cenách, a rozhodnúť sa o ich výhodnosti. Naďalej by si mohli dojednávať aj individuálne ceny ak si to ich špecifická situácia a potreby vyžadujú.

V porovnaní s praxou v okolitých krajinách (CZ, AT, DE) sa úroveň zverejňovania cien a cenníkov za neregulovanú dodávku elektriny a plynu v SR javí ako nedostatočná. V uvedených krajinách majú dodávateľia zväčša zverejnené cenníky pre tento odberateľský segment na svojich webových sídlach, prípadne po zadaní základných parametrov spotreby sa ukáže cenová ponuka alebo platný cenník bez potreby ďalšieho dotazovania u dodávateľa.

- **Nedostatočné reflektovanie vývoja trhových cien energií v cenníkoch neregulovanej dodávky elektriny a plynu**

Zverejnené cenníky neregulovanej dodávky elektriny a plynu naďalej nedostatočne reflektujú vývoj trhových cien elektriny a plynu. Zatiaľ čo trhové ceny elektriny a plynu od začiatku roka 2023 do mája 2023 klesli v priemere o vyše 50 %, zverejnené ceny v cenníkoch pre neregulovanú dodávku elektriny a plynu v SR klesli v rovnakom období v priemere iba o cca 30-35 %. Niektorí dodávateľia dokonca nezmenili cenníky od januára alebo februára 2023 a to aj napriek zásadne nižším trhovým cenám energií v poslednom období. Na druhej strane, niektorí menší dodávateľia, a pri dodávke elektriny aj SPP a pri dodávke plynu SSE, pomerne pružne reflektujú na trhové ceny energií v cenách za dodávku elektriny a plynu pre neregulovaných odberateľov. Vývoj úrovne maloobchodných cien v zverejnených cenníkoch v porovnaní s vývojom veľkoobchodnej ceny elektriny a plynu (FW-12 mes je indikovaná cena base load forwardov na nasledujúcich 12 mesiacov) v priebehu roka 2023 je uvedený v nasledujúcich grafoch:

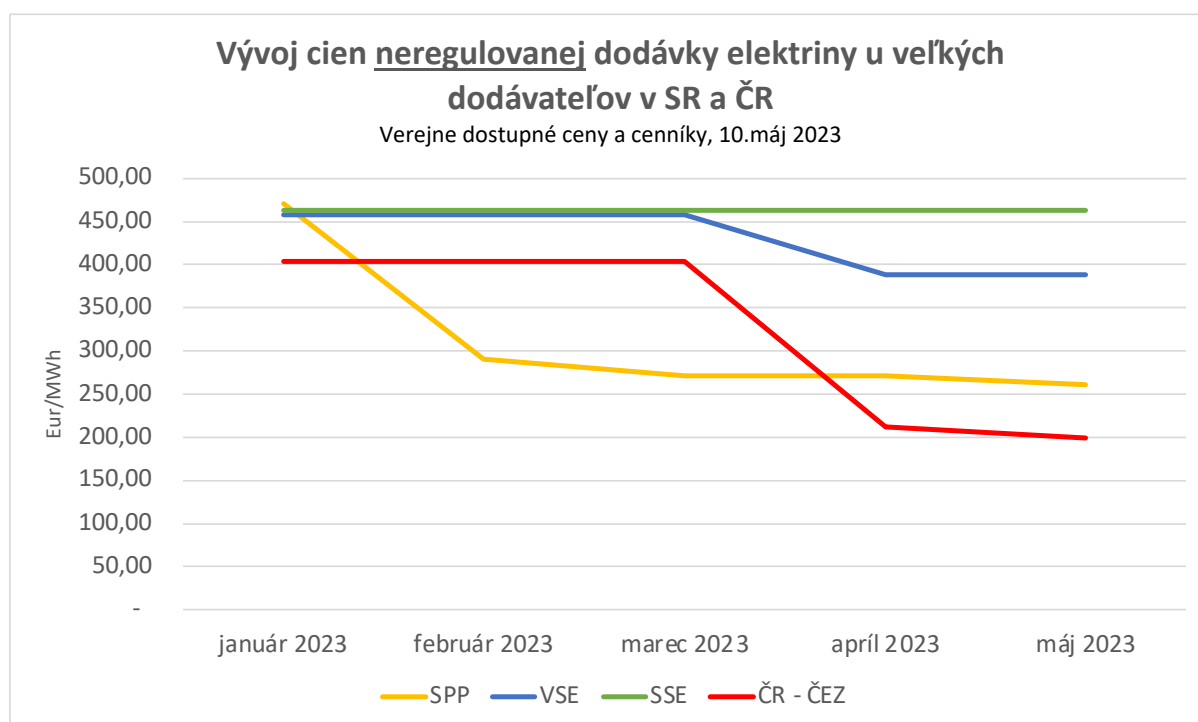
V grafoch sú uvedené pevné ceny za neregulovanú dodávku elektriny a plynu na dobu trvania zmluvy, čo je predovšetkým obdobie 12 mesiacov. Tieto ceny dávajú odberateľom určitú cenovú stabilitu a predvídateľnosť ich nákladov na energie, čo je pre mnohých dôležité z pohľadu potrieb ich podnikateľských alebo nepodnikateľských činností. Z tohto dôvodu sú tieto produkty najviac žiadané a používané na trhu dodávky energií a preto sú aj hlavným predmetom tohoto prieskumu.

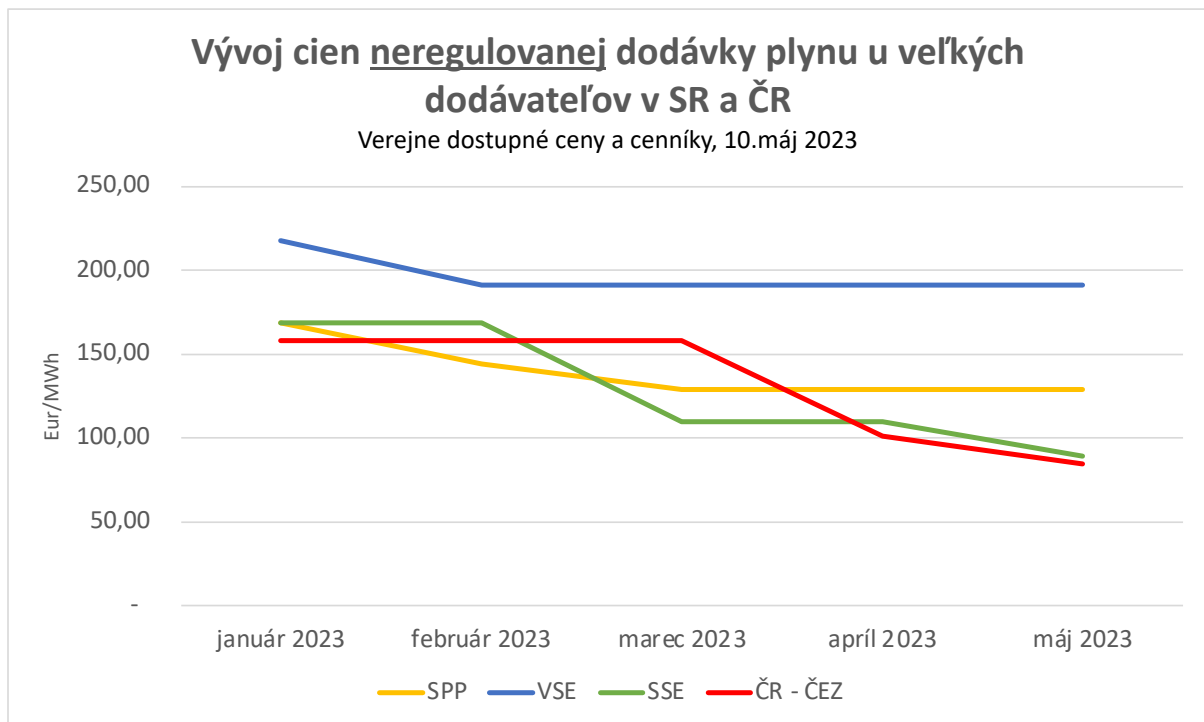
Úrad súčasne vníma, že maloobchodná cenníková cena a veľkoobchodná base load forwardová cena nebudú v rovnakom čase totožné, nakoľko maloobchodná cena zohľadňuje nielen náklady na samotnú komoditu v base load profile, ale aj maržu dodávateľa spojenú

s nákladmi a primeraným ziskom pri zabezpečovaní dodávky pre koncového odberateľa, ako napr. náklady na diagram, odchýlku, zákaznícku obsluhu, a pod. Pri vyššie uvedenom porovnaní však nie je možné prehliadnuť, že marža dodávateľa v niektorých prípadoch tvorí v cenníkovej cene zhruba polovičnú, v prípade niektorých dodávateľov dokonca viac ako 100% voči nákladom na samotnú komoditu. Inými slovami, údaje indikujú navýšenie samotnej veľkoobchodnej ceny komodity o niekoľko desiatok a niekedy až stoviek eur na megawatthodinu, čo sa javí, najmä u novo-zazmluvnených odberateľoch, ako neprimerané pri prevládajúcich trhových cenách energií. Dodávateľia môžu ponúkať zľavy z cenníkových cien, avšak absencia verejných informácií o ich existencii, prípadne o ich veľkosti v nadväznosti na charakter a objem spotreby energií.

Niektorí dodávateľia ponúkajú aj flexibilné (dynamické) ceny za dodávku energií odrážajúce vývoj na krátkodobom trhu elektriny alebo plynu. V takom prípade odberateľ platí aktuálnu trhovú cenu, plus určitú prirážku za služby obchodníka (dodávateľa), a benefituje na súčasných klesajúcich trhových cenách elektriny a plynu. Primárnou nevýhodou je neistota a nepredvídateľnosť budúceho vývoja trhových cien elektriny a plynu, čo pre mnohých odberateľov môže byť zásadný problém. V roku 2022 boli mnohí odberatelia nútení nakupovať elektrinu alebo plyn za spotové ceny, pretože dodávateľia vzhľadom na extrémnu volatilitu cien a nízku likviditu na energetických trhoch neboli schopní garantovať pevné ceny alebo ich ponúkali na extrémne vysokých úrovniach. Títo odberatelia s dynamickou cenou majú v súčasnosti určitú výhodu oproti odberateľom s pevnou cenou za dodávku elektriny alebo plynu.

Každopádne vývoj pevných cien neregulovanej dodávky elektriny a plynu v SR sa javí v porovnaní s obdobným vývojom v ČR ako nedostatočný a nepružný v kontexte klesajúcich trhových cien energií. V nasledujúcich grafoch je porovnanie zverejnených cenníkov troch najväčších dodávateľov elektriny a plynu v SR a zverejnených cenníkov ČEZ, a.s., ktorý je najväčší dodávateľ elektriny a plynu v ČR.

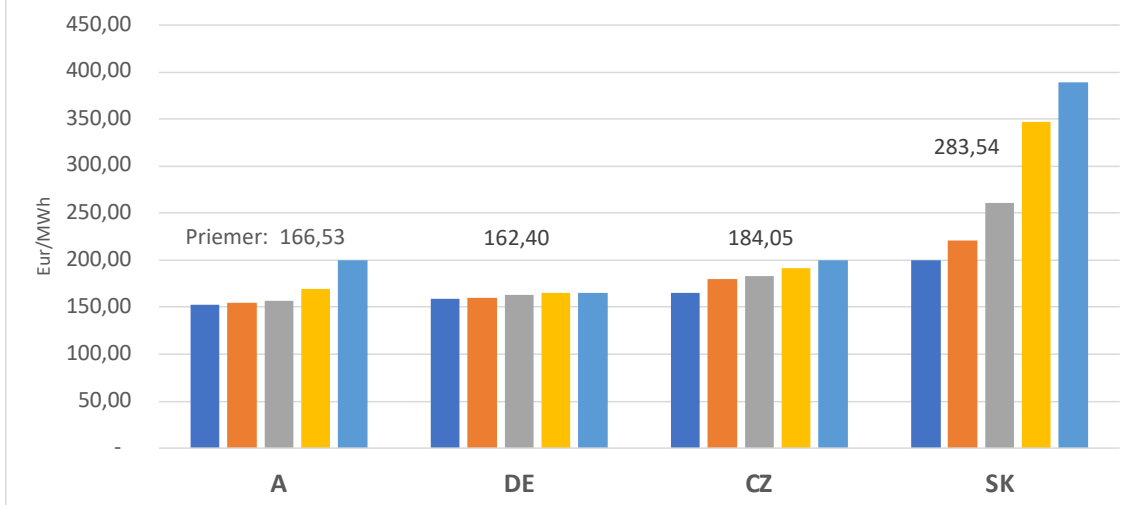

Aj keď cenový vývoj začiatkom roka 2023 bol zhruba porovnateľný v oboch krajinách, vývoj cien v posledných mesiacoch bol zásadne odlišný. Zatiaľ čo cenníky neregulovanej dodávky energií v SR zostávajú na pomerne vysokých hladinách, s výnimkou SSE v prípade dodávky plynu a čiastočne SPP v prípade elektriny, v ČR došlo k zásadnému poklesu. Tento vývoj indikuje, že odberatelia elektriny a plynu v SR čelia oveľa vyšším cenám neregulovanej dodávky elektriny a plynu ako v ČR.

Uvedené cenové rozdiely indikuje aj širšie porovnanie SR s okolitými krajinami (AT, CZ, DE), kde je pomerne rozvinutý neregulovaný trh dodávky elektriny a plynu. Úrad využil porovnávacie platformy v okolitých krajinách na porovnanie piatich, z pohľadu koncového odberateľa najlepších, zverejnených cien za neregulovanú dodávku elektriny a plynu. Uvedené grafy indikujú približne o 35-45% nižšie úrovne cien neregulovanej dodávky elektriny a plynu v CZ, AT a DE v porovnaní so Slovenskom. Významné zastúpenie medzi najnižšími cenovými ponukami v SR ako aj v okolitých krajinách majú menší a alternatívni dodávatelia elektriny a plynu. Avšak celková úroveň verejne dostupných cien a cenníkov na Slovensku je zjavne oveľa vyššie ako v uvedených krajinách s negatívnymi dopadmi na koncových odberateľov v SR.

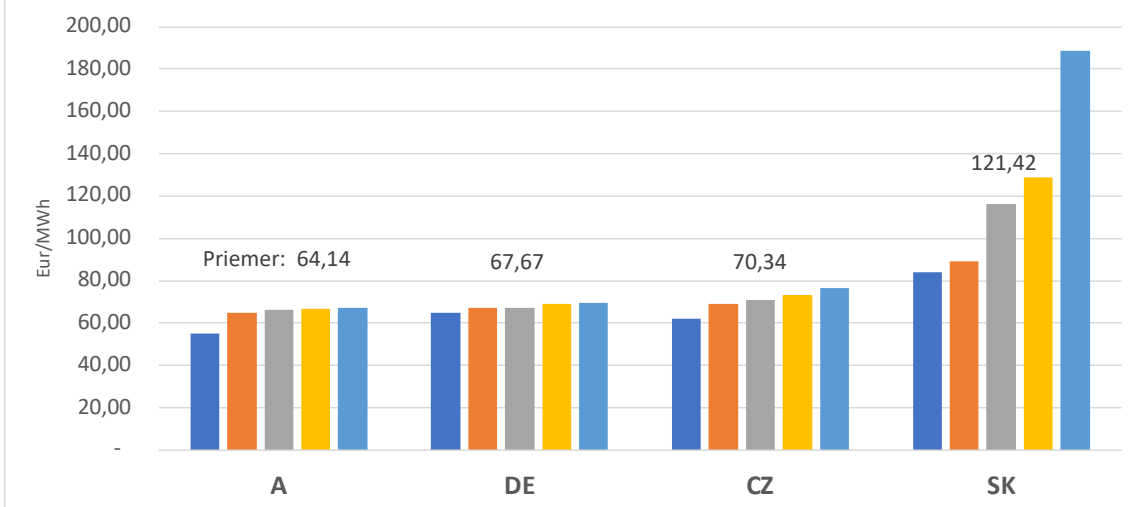
Porovnanie 5 najlepších cien za dodávku elektriny pre neregulovaných odberateľov v SR a okolitých krajinách

Verejne dostupné ceny a cenníky, 10.máj 2023

Porovnanie 5 najlepších cien za dodávku zemného plynu pre neregulovaných odberateľov v SR a okolitých krajinách

Verejne dostupné ceny a cenníky, 10.máj 2023

Sumár identifikovaných problémov:

- Nízka transparentnosť cien za neregulovanú dodávku elektriny a plynu, čo dáva odberateľom energií nedostatok možností na posudzovanie výhodnosti ich súčasne zazmluvnených cien a cenových ponúk.
- Nepružné a vysoké ceny za neregulovanú dodávku elektriny a plynu v SR, čo indikuje riziko nedostatočnej konkurencie na trhu neregulovanej dodávky elektriny a plynu.
- Riziká pre objemy poskytovaných štátnych kompenzácií ak dodávateľia hromadne uplatňujú zverejnené cenníky za neregulovanú dodávku elektriny a plynu. Uvedený vývoj tiež indikuje otázku či v dôsledku súčasného spôsobu nastavenia podoby

štátnych kompenzácií nedochádza k nezamýšľaným dôsledkom, ako napríklad nižšia motivácia koncového odberateľa aktívne sa dopytovať po výhodnejšej cenovej ponuke za dodávku elektriny a plynu, resp. vyššia motivácia dodávateľa preferovať udržiavanie cenového status quo, resp. meniť ho len pozvoľne.

Jedným z kľúčových cieľov úradu je vytvorenie efektívne fungujúceho trhu s energiami v SR v kontexte integrovaného energetického trhu v rámci EÚ. Európska komisia spolu s ACER (Agentúra pre spoluprácu energetických regulátorov) a ďalšími inštitúciami intenzívne pracujú na redizajne energetických trhoch v celej EÚ a nedávno predstavené legislatívne návrhy sledujú uvedený cieľ. Úrad aktívne prispieva k tvorbe a konzultáciám jednotlivých návrhov v rámci svojej účasti v pracovných skupinách regulačných orgánov pod záštitou ACER a CEER (Rada európskych energetických regulátorov).

V podmienkach SR úrad kontinuálne monitoruje vývoj na trhu s energiami a robí alebo navrhuje opatrenia na zlepšenie jeho činnosti. Tento prieskum neregulovanej dodávky elektriny a plynu zdôrazňuje urgentnosť príslušných úprav primárnej legislatívy, ktoré úrad už navrhol a majú za cieľ

- posilniť dohľad úradu nad trhom dodávky elektriny a plynu pre koncových odberateľov,
- vytvoriť povinnosti pre dodávateľov zverejňovať ceny a cenníky aj za neregulovanú dodávku elektriny a plynu pre koncových odberateľov
- posilniť práva odberateľov pri zmene dodávateľa a rozhodovaní medzi regulovanou a neregulovanou dodávkou elektriny a plynu.

Podrobnosti o legislatívnych návrhoch úradu sú zverejnené na webovom sídle úradu, viď link: https://www.urso.gov.sk/data/files/562_verejna-diskusia-mhsr-odporucania-urso-24032023.pdf